

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ**  
**АЗНАКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ**  
**АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ**  
**ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ**  
*(үзгәрешләре һәм өстәмәләре белән)*

**1. Гомуми нигезләмәләр**

1.1. Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Үчәлле авыл жирлеге башкарма комитеты (алга таба – Башкарма комитет) Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы авыл жирлегенә (алга таба – Авыл жирлеге) үтәү-боеру вазыйфаларын гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органы булып тора.

1.2. Башкарма комитет үзенә эшчәнлегендә Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы Конституцияләренә, федераль законнарга һәм Россия Федерациясенә, Татарстан Республикасының бүтән норматив хокукый актларына, Авыл жирлеге уставына, шулай ук әлеге Нигезләмәгә таянып эш итә.

1.3. Башкарма комитет үзенә эшчәнлеген Авыл жирлеге территориясендә Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте башкарма органнары, федераль башкарма хакимиятнең территориаль органнары, муниципаль районның жирле үзидарә органнары, оешмалар һәм ижтимагый берләшмәләр белән үзара хезмәттәшлек итеп гамәлгә ашыра.

**2. Юридик статусы**

2.1. Башкарма комитет муниципаль казна учреждениесе формасындагы юридик зат булып тора.

2.2. Башкарма комитетның мөһере, штамплары, үз исеме белән бланклары, банк учреждениеләрендә Россия Федерациясе законнары нигезендә исәп-хисап һәм бүтән төрле счетлары була. Башкарма комитет мөлкәти һәм мөлкәти булмаган хокукларны һәм йөкләмәләрен сатып алырга һәм гамәлгә ашырырга, судта дөгъва белдерүче яки жаваплы як буларак чыгыш ясарга хокуклы, аның мөстәкыйль балансы була.

2.3. Башкарма комитет урнашкан урын: Татарстан Республикасы, Азнакай районы, Үчәлле авылы, Совет урамы, 51 йорт.

**3. Башкарма комитетның төп бурычлары һәм вазыйфалары**

3.1. Башкарма комитет Татарстан Республикасы Авыл жирлеге территориясендә жирле эһәмияттәге мәсьәләләренә хәл итү вазыйфаларын үтәүне, федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль авыл жирлегенә жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен, шулай ук муниципаль район составына керә торган авыл жирлекләренә жирле үзидарә органнарына килешүләр нигезендә тапшырылган вәкаләтләренә гамәлгә ашыруны оештыра.

3.2. Башкарма комитет компетенциясенә жирле эһәмияттәге түбәндәге мәсьәләләр керә:

– билгеләнгән тәртиптә Авыл жирлеге халкы яки Советы тарафыннан

- кабул ителгән карарларның, Авыл жирлеге башлыгы карарларының һәм боерыкларының үтәлешен оештыру;
- Авыл жирлеге бюджеты проектын формалаштыру, раслау өчен Авыл жирлеге Советына тапшыру;
  - федераль законнарға, Татарстан Республикасы законнарына, Авыл жирлеге Уставына туры китереп, Авыл жирлеге бюджетын үтәү;
  - Авыл жирлеге Советы тарафыннан расланган тиешле Нигезләмә нигезендә Авыл жирлегенә муниципаль мөлкәттендә торган мөлкәттән файдалану һәм аның белән эш итү;
  - Авыл жирлегендәге торак пунктлары чикләрендә янгын куркынычсызлыгы буенча беренчел чараларны тәэмин итү;
  - Авыл жирлегендә яшәүчеләрне элемтә хезмәтләре, жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәтләре күрсәтү белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру;
  - Авыл жирлегендә яшәүчеләрнең ялын оештыру һәм аларны мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру;
  - Авыл жирлеге территориясендә физик культураны, мәктәп спортын һәм массакүләм спортны үстерү, Авыл жирлегенә рәсми физик культура-савыктыру һәм спорт чараларын уздыруны оештыру өчен шартлар тәэмин итү;
  - Авыл жирлегенә архив фондларын формалаштыру;
  - Авыл жирлеге территорияләрен төзекләндерүне оештыру (урамнарны яктыртуны, территорияне яшелләндерүне, урамнарның аталышлары һәм йортларны номерлары белән күрсәткечләр урнаштыруны, кече архитектура формаларын урнаштыруны һәм карап тотуны да кертеп);
  - адресацияләү объектларына адреслар бирү, адресларны үзгәртү, гамәлдән чыгару, урам-юл челтәре элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, региональ яки муниципаль ара әһәмияттәге, муниципаль районның муниципаль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан гайре) исемнәр, Авыл жирлеге чикләрендә планлаштыру структурасы элементларына исемнәр бирү, мондый исемнәрне үзгәртү, гамәлдән чыгару, дөүләт адрес реестрында мәгълүмат урнаштыру;
  - авыл хужалыгы житештерүен үстерүдә ярдәм итү, кече һәм урта эшкуарлык өчен шартлар тудыру;
  - Авыл жирлегендә балалар һәм яшьләр белән эшләү буенча чараларны оештыру һәм гамәлгә ашыру;
  - жәмәгатьчелек тәртибен саклауда катнашучы гражданнарға һәм аларның берләшмәләренә булышлык күрсәтү, халык дружиналары эшчәнлеген өчен шартлар тудыру;
  - Авыл жирлеге музейларын булдыру;
  - Авыл жирлегендә нотариус булмаган очракта, законнарда каралган нотариаль гамәлләрне башкару;
  - опека һәм попечительлек буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыруда катнашу;
  - Авыл жирлеге территориясендә жирле милли-мәдәни автономияләренә хокукларын гамәлгә ашыруга бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;
  - Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм Авыл жирлеге территориясендә милли-мәдәни автономияләргә өлкәсендәге чараларны гамәлгә ашыруда булышлык күрсәтү;

- Авыл жирлеге территориясендә булган муниципаль предприятиеләрнен һәм учреждениеләрнен мобилизацияле эзерлеге буенча чараларны оештыруда һәм гамәлгә ашыруда катнашу;
- муниципаль янғын сагы булдыру;
- туристлыкны үстерү өчен шартлар тудыру;
- кеше хокукларын тәмин итүне ижтимагый тикшереп торуну һәм мәжбүри тоту урыннарындагы затларга ярдәм күрсәтүне гамәлгә ашыручы ижтимагый күзәтү комиссияләренә ярдәм итү;
- инвалидларның ижтимагый берләшмәләренә, шулай ук «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрәндәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалидларның россиякүләм ижтимагый берләшмәләре тарафыннан булдырылган оешмаларга ярдәм итү;
- федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда оешмалар тарафыннан хезмәтләр күрсәтелүнең сыйфатына бәйсез бәяләү уздыруны оештыру өчен шартлар тудыру;
- торак законнарына туры китереп социаль файдаланудагы торак фонды торак урыннарының найм шартнамәләре буенча гражданның муниципаль торак фондыннан торак урыннар бирү;
- каты коммуналь калдыкларны жыю (шул исәптән аралап жыю) һәм транспорт белән күчәрү эшчәнлеген оештыруда катнашу;
- йола буенча үткәрелә торган хезмәтләрне оештыру һәм жирләү урыннарын карап тоту;
- Авыл жирлеге чикләрендә халыкны су белән тәмин итүне, су агызуны, Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә халыкны ягулык белән тәмин итүне оештыру;
- Авыл жирлегенә торак пунктлары чикләрендә жирле эһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеге;
- милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгытуга, Авыл жирлеге территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклауга һәм үстерүгә, мигрантларның социаль һәм мәдәни адаптациясенә, милләтара (этникара) каршылыкларны кисәтүгә юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;
- Авыл жирлегендә яшәүчеләрнең массакүләм ялы өчен шартлар тудыру һәм, гражданның уртак файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр бие полсаларына иреккә үтәп керә алуын тәмин итүне дә кертеп, халыкның массакүләм ял итү урыннарын төзекләндерүне оештыру.

#### **4. Башкарма комитетның вәкаләтләре**

Башкарма комитет куелган бурычларны үтәү һәм үзенә вазыйфаларын гамәлгә ашыру өчен түбәндәге вәкаләтләрне башкара:

4.1. Планлаштыру, бюджет, финанслар һәм исәпкә алу өлкәсендә:

- Авыл жирлеге бюджеты проектын, Авыл жирлеген комплекслы социаль-икътисадый үстерү планнары һәм программалары проектларын эшли;
- Авыл жирлеге бюджеты үтәлешен тәмин итә, Авыл жирлеген комплекслы социаль-икътисадый үстерү планнары һәм программалары үтәлүен

оештыра;

- Авыл жирлеге бюджетының үтөлеше турында хисап, Авыл жирлеген комплекслы социаль-икътисадый үстерү планнары һәм программалары үтөлүе турында хисаплар әзерли;

- Авыл жирлегенен икътисадый торышын һәм социаль өлкәсен сыйфатлый торган статистика күрсәткечләре жыелуын һәм аталган белешмәләренен законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт хакимияте органнарына тапшырылуын оештыра.

4.2. Муниципаль мөлкәт белән идарә итү, Авыл жирлеге территориясендә предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән үзара мөнәсәбәтләр өлкәсендә:

- Авыл жирлегенен муниципаль мөлкәтендә торучы мөлкәт белән идарә итә, муниципаль мөлкәт объектларын булдыруга, сатып алуга, файдалануга, алар белән эш итүгә һәм аларның арендасына бәйле мәсьәләләрен хәл итә;

- Авыл жирлеге Советы карарында билгеләнгән очракларда, муниципаль мөлкәтне читләштерү турында, шул исәптән аны хосусыйлаштыру турында, тәкъдимнәр әзерли һәм килештерү (раслау) өчен Авыл жирлеге Советына кертә;

- муниципаль мөлкәттә тормаучы предприятиеләр, оешмалар белән Авыл жирлеген икътисадый һәм социаль үстерүдә хезмәттәшлек итү турында шартнамәләр төзи; Авыл жирлеге территориясендә халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсендә төрле милекчелек формаларындагы предприятиеләрне булдыруга ярдәм итә;

- Авыл жирлеге Советы тарафыннан билгеләнгән тәртип нигезендә муниципаль казна учреждениеләре булдыра, аларның максатларын, эшчәнлек итү шартларын һәм тәртибен билгели, аларның уставларын раслый, муниципаль учреждениеләрне финанслауны тәмин итә, муниципаль учреждениеләрне һәм предприятиеләрне үзгәртеп кору һәм бетерү мәсьәләләрен хәл итә, контракт нигезендә аларга житәкчеләр билгели һәм биләгән вазыйфаларыннан азат итә;

- муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алуны гамәлгә ашыра; Авыл жирлеген төзекләндерү, халыкка коммуналь хезмәт күрсәтү, социаль инфраструктура объектларын төзү һәм төзәтү, халыкның көнкүреш һәм социаль-мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен кирәкле продукцияне житештерү, хезмәтләр күрсәтү эшләрен, моның өчен каралган Авыл жирлегенен шәхси матди һәм финанс чараларыннан файдаланып, башка эшләрен башкаруга заказчы сыйфатында катнаша;

- авыл хужалыгы житештерүен үстерүдә булышлык күрсәтә, кече һәм урта эшкуарлык өчен шартлар тудыра;

- Авыл жирлеге музейларын булдыра.

4.3. Территориаль планлаштыру, жирдән һәм башка табигый ресурслардан файдалану, әйләнә-тирә табигать тирәлеген саклау өлкәсендә:

- муниципаль мөлкәттә торучы жирләрне планлаштыруны һәм алардан рациональ файдалануны һәм аларны саклауны оештыруны гамәлгә ашыра;

- Авыл жирлеге чикләрендә жирләрне резервка куюны һәм, шул исәптән сатып алу юлы белән, жир кишәрлекләрен муниципаль ихтыяжлар өчен тартып алуны гамәлгә ашыра;

- халыкка экологик вәзгыять турында мәгълүмат ирештерә,

эйләнә-тирә мохиткә куркыныч тудыручы, табигатьтән файдалану турында законнарны бозучы предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның гамәлләре турында тиешле органнарга хәбәр итә;

4.4. Гражданның торак урыннар белән тәэмин итү өлкәсендә:

- билгеләнгән тәртиптә социаль найм шартнамәләре буенча бирелә торган торак урыннарына мохтажлар сыйфатында гражданның исәбен алып бара;
- торак законнарына туры китереп, социаль файдаланудагы торак фонды торак урыннарының найм шартнамәләре буенча гражданның муниципаль торак фондыннан торак урыннар бирү турында карар кабул итә.

4.5. Торак-коммуналь, көнкүреш, сәүдә һәм халыкка башка төрле хезмәт күрсәтү өлкәсендә:

- халыкны элемент хезмәтләре, жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәтләре күрсәтү белән тәэмин итү өчен шартлар тудырылуын тәэмин итә;

- халыкның ялын оештыру һәм аларны мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыра;

- туристлыкны үстерү өчен шартлар тудыра;

- Авыл жирлегендә балалар һәм яшьләр белән эшләү буенча чараларны оештыра һәм гамәлгә ашыра;

- Авыл жирлегендә нотариус булмаган очракта, законнарда каралган нотариаль гамәлләрне башкара;

- Авыл жирлеге территориясендә физик культураны, мәктәп спортын һәм массакүләм спортны үстерү, Авыл жирлегендә рәсми физик культура-савыктыру һәм спорт чараларын уздыруны оештыру өчен шартлар тәэмин итә;

- милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгытуга, Авыл жирлеге территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклауга һәм үстерүгә, мигрантларның социаль һәм мәдәни адаптациясенә, милләтара (этникара) каршылыкларны кисәтүгә юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыра.

4.6. Төзекләндерү өлкәсендә:

- Авыл жирлеге территориясен төзекләндерүне һәм яшелләндерүне оештыра;

- урамнарны яктыртуны һәм урамнарның исемнәре һәм йортларның номерлары белән күрсәткечләр урнаштырылуын тәэмин итә;

- кече архитектура формаларын урнаштыра һәм карап тотта;

- каты коммуналь калдыкларны жыю (шул исәптән аралап жыю) һәм транспорт белән күчерү эшчәнлеген оештыруда катнаша;

- йола буенча үткәрелә торган хезмәтләр күрсәтүне һәм жирләү урыннарын карап тотуны оештыра;

- Авыл жирлеге чикләрендә халыкны су белән тәэмин итүне, су агызуны, Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә халыкны ягулык белән тәэмин итүне оештыра;

- Авыл жирлегендә торак пунктлары чикләрендә жирле эһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген гамәлгә ашыра;

- Авыл жирлегендә яшәүчеләрнең массакүләм ялы өчен шартлар тудыру һәм, гражданның уртак файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буе полосаларына ирекле үтеп керә алуын тәэмин итүне дә кертеп, халыкның массакүләм ял итү урыннарын төзекләндерүне оештыра.

4.7. Гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен саклау, законлылыкны тәэмин итү, халыкны һәм территорияне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә:

– Авыл җирлеге өлкәсендә законнарның, дәүләт хакимияте органнары һәм җирле үзидарә органнары актлары үтәлүен, гражданнарның хокуклары һәм ирекләре саклануын тәэмин итә;

– билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән судта яки арбитраж судында дәүләт хакимияте органнарының һәм дәүләт вазыйфай затларының, предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның җирле үзидарә хокукын боза торган актларына шикаять белдерә;

– Авыл җирлегендәге торак пунктлары чикләрендә янгын куркынычсызлыгы буенча беренчел чаралар уздырылуын тәэмин итә;

– Авыл җирлеге территориясендә булган муниципаль предприятиеләрнең һәм учреждениеләрнең мобилизацияле эзерлеге буенча чараларны оештыра һәм гамәлгә ашыруда катнаша;

– опека һәм попечительлек буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыруда катнаша;

– муниципаль янгын сагы эшен оештыра;

– муниципаль сайлауларны, җирле референдумны, Авыл җирлеге Советы депутатын алу буенча тавыш бирүне, Авыл җирлеге чикләрен үзгәртү, Авыл җирлеген үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне эзерләүне һәм бу чараларны уздыруны оештыруны һәм матди-техник яктан тәэмин итүне гамәлгә ашыра;

– жәмәгатьчелек тәртибен саклауда катнашучы гражданнарга һәм аларның берләшмәләренә булышлык күрсәтә, халык дружиналары эшчәнлеге өчен шартлар тудыра;

– кеше хокукларын тәэмин итүне ижтимагый тикшереп торуну һәм мәҗбүри тоту урыннарындагы затларга ярдәм күрсәтүне гамәлгә ашыручы ижтимагый күзәтү комиссияләренә ярдәм итә;

– инвалидларның ижтимагый берләшмәләренә, шулай ук «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрендәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалидларның россиякүләм ижтимагый берләшмәләре тарафыннан булдырылган оешмаларга ярдәм итә.

4.8. Федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында Авыл җирлегенә җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен үтәү өлкәсендә:

– федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә Авыл җирлегенә җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

– дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен тапшырылган матди һәм финанс чараларының исәбен алып бара һәм аларның тиешенчә файдалануын тәэмин итә;

– тиешле федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру турында хисаплар тапшыра;

– Авыл җирлеге Советы карарлары нигезендә, үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен, Авыл җирлегенә җирле үзидарә органнары карамагында торган матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан өстәмә файдалануны тәэмин итә.

#### 4.9. Бүтән вәкаләтләр:

- Авыл жирлеге Советы эшчәнлеген оештыру, хокукый, мәгълүмати, матди-техник яктан һәм башкача тәэмин итүне гамәлгә ашыра;
- Авыл жирлегенен архив фондларын формалаштыруны гамәлгә ашыра;
- үз вәкаләтләре кысаларында, федераль законнарда туры китереп, халыкара һәм тышкы икътисадый элементләрне гамәлгә ашыра;
- муниципаль хезмәтләр реестрын формалаштыру һәм алып бару тәртибен билгели;
- «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясының 4 өлеше нигезендә Татарстан Республикасы законнарында авыл жирлекләренә беркетелгән жирле әһәмияттәгә, шулай ук Азнакай муниципаль районының жирле үзидарә органнары белән килешүләр нигезендә Авыл жирлегенен жирле үзидарә органнарына тапшырылган мәсьәләләр буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыра;
- законнарда, әлеге Уставта, Авыл жирлеге Советы карарларында Авыл жирлеге компетенциясенә яки Авыл жирлеге жирле үзидарәсенен бүтән органнары вәкаләтенә кертелгән вәкаләтләрдән тыш, Авыл жирлегенен жирле әһәмияттәгә мәсьәләләре буенча бүтән вәкаләтләрне гамәлгә ашыра;
- Авыл жирлегенен жирле әһәмияттәгә мәсьәләләрен хәл итү максатларында Авыл жирлеге өчен социаль әһәмиятле булган эшләрне (шул исәптән кизү торуларны) ирекле нигездә башкару өчен гражданнырны жәлеп итү турында карарлар кабул итә һәм аларның уздырылуын оештыра.

Социаль әһәмиятле эшләргә фәкать махсус һөнәри эзерлек таләп итми торган эшләр генә кертелә ала.

Социаль әһәмиятле эшләрне башкаруга төп эшеннән яки укудан буш вакытында Авыл жирлегендә яшәүче хезмәткә сәләтле балигълык яшенә житкән кешеләр өч айга бер мәртәбәдән артмаган ешлыкта түләүсез нигездә жәлеп ителергә мөмкин. Бу вакытта социаль әһәмиятле эшләрнең озынлыгы рәттән дүрт сәгатәтән артыграк була алмый.

## 5. Авыл жирлеге башлыгы

5.1. Авыл жирлеге башкарма комитетына Авыл жирлеге Советы тарафыннан сайлап куела торган авыл жирлеге Башлыгы житәкчелек итә.

5.2. Үзенең эшчәнлегендә авыл жирлеге Башлыгы Совет тикшерүендә тора һәм аның алдында хисап тоты һәм Башкарма комитетка йөкләнгән бурычларның үтәлүе һәм аның үз функцияләрен гамәлгә ашыруы өчен шәхсән җаваплы була.

5.3. Авыл жирлеге Башлыгы вакытлыча булмый торган очракта башкарма комитет функцияләре вазыйфаларын башкарма комитет сәркатибе үти.

5.4. Авыл жирлеге Башлыгының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, аның вазыйфаларын конкурс нәтижәләре буенча авыл жирлеге Башлыгы вазыйфасына башка кандидатура сайланганчыга кадәр авыл жирлеге Советында аның урынбасарларының берсе башкара.

5.5. Авыл жирлеге Башлыгы үз вәкаләтләре чикләрендә карарлар һәм боерыклар чыгара. Авыл жирлеге Башлыгы хокукый актларын эзерләү, аларны килештерү һәм имзалау тәртибе авыл жирлеге Башлыгы раслый торган

Нигезләмәдә билгеләнә. Авыл жирлеге Башлыгының хокукый актлары, әгәр актың үзәндә башкача каралмаса, аларга имза куелган көннән үз көченә керә. Авыл жирлеге Башлыгының хокукый актлары Авыл жирлеге территориясендә урнашкан барлык предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар, ижтимагый һәм дини берләшмәләр, шулай ук гражданнар һәм вазыйфаи затлар тарафыннан авыл территориясендә үтәү өчен мәжбүри булып тора.

Кешенең һәм гражданның хокукларына, ирекләренә һәм вазыйфаларына кагыла торган муниципаль хокукый актлар аларны рәсми рәвештә бастырып чыгаргач (халыкка житкергәч) үз көченә керә

5.6. Үтәү-боеру эшчәнлеген гамәлгә ашыру өлкәсендә авыл жирлеге Башлыгы:

- башка муниципаль берәмлекләренң жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары, гражданнар һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә Авыл жирлеге һәм Авыл жирлеге Советы исеменнән эш итә;

- Авыл жирлеге бюджеты проекты һәм аны үтәү турындагы хисапларны Авыл жирлеге Советына карау өчен тапшыра;

- Авыл жирлеген комплекслы социаль-икътисадый үстерү планнары һәм программалары проектларын һәм аларны үтәү турындагы хисапларны карау өчен Авыл жирлеге Советына тапшыра;

- Башкарма комитет структурасы проекты карау өчен Авыл жирлеге Советына кертә, расланган структура нигезендә, хезмәткәрләренң билгеләнгән чик исәбе һәм хезмәткә түләү фонды белән, Авыл жирлеге Башкарма комитетының штат расписаниесен раслый;

- муниципаль хезмәткәрләренә һәм Авыл жирлеге Башкарма комитетындагы бүтән хезмәткәрләренә вазыйфаларына билгели һәм вазыйфаларыннан азат итә, аларның эшчәнлеген тикшереп тора, аларга карата бүләкләү һәм дисциплинар жаваплылык чараларын күрә;

- расланган бюджет нигезендә Авыл жирлеге акчасы белән эш итә, банк учреждениеләрендә бюджет һәм бүтән счетларны ача һәм яба;

- федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында Авыл жирлегенң жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра һәм (яки) аларның Авыл жирлеге Башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырылуын тәмин итә, аларның үтәләше өчен шәхси жаваплы була; законнар нигезендә һәм аларны үтәү максатында тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча хокукый актлар чыгара;

- Авыл жирлегенң Башкарма комитеты компетенциясенә кертелгән жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча хокукый актлар, шулай ук Авыл жирлеге Башкарма комитетының эшен оештыру мәсьәләләре буенча хокукый актлар чыгара;

- елга бер мәртәбәдән артмаган ешлыкта Авыл жирлеге Советына үзенң эшчәнлегенә һәм Авыл жирлеге Башкарма комитеты эшчәнлегенә турында хисаплар тапшыра;

- Авыл жирлеге Башкарма комитеты эшчәнлегенә турында халыкка даими рәвештә мәгълүмат житкерә, Авыл жирлеге Башкарма комитеты хезмәткәрләренң гражданнарны кабул итүен оештыра, бер айга бер мәртәбәдән артмаган ешлыкта гражданнарны кабул итә, гражданнарның тәкъдимнәрен, гаризаларын һәм шикаятьләрен карый, алар буенча карарлар кабул итә;



– дәүләт һәм бүтән органнарда Авыл жирлеге мәнфәгатьләрен тәэмин итү һәм яклау буенча чаралар күрә, Авыл жирлеге Башкарма комитеты исемнен судка гаризалар тапшыра, ышанычнамәләр бирә;

– Авыл жирлеге Башкарма комитетының аның компетенциясенә керә торган вәкаләтләренә үтәвә өчен шәхси җаваплы була;

– законнар, Авыл жирлеге Уставы, Авыл жирлеге Советы карарлары һәм төзелгән контракт нигезендә бүтән вәкаләтләренә гамәлгә ашыра.

5.7. Авыл жирлеге Советы белән үзара хезмәттәшлек итү өлкәсендә авыл жирлеге Башлыгы Авыл жирлеге Советына түбәндәгеләрне кертә:

– Башкарма комитет структурасы турында тәкъдимнәр;

– Авыл жирлеге Советының норматив хокукый актлары проектларын;

– жирле салымнарны һәм җыемнарны билгеләүне, үзгәртүне һәм гамәлдән чыгаруны, жирле бюджет акчасына чыгымнар тотуны күздә тотучы тәкъдимнәрне;

– Авыл жирлеге Советының чираттан тыш утырышларын чакырту турында тәкъдимнәр;

– Авыл жирлеге Советы утырышлары өчен көн тәртибе турында тәкъдимнәр.

## **6. Башкарма комитет эшчәнлеген оештыру**

6.1. Башкарма комитетның структурасы авыл жирлеге Башлыгы күрсәтүе буенча Авыл жирлеге Советы тарафыннан раслана.

6.2. Авыл жирлеге Башкарма комитеты структурасына авыл жирлеге Башлыгы, башкарма комитет сәркатибе, Башкарма комитетның бүтән вазыйфай затлары һәм (яки) тармак (вазыйфай) органнары керә.

6.3. Авыл жирлеге Башкарма комитеты эшчәнлегендә булышлык күрсәтүе, аның компетенциясенә кертелгән жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә хәл итү буенча бурычларны хәл итүне килештерү өчен Авыл жирлеге Башкарма комитеты каршында авыл жирлеге Башлыгы карары нигезендә координацияләү, эксперт һәм башка төрле иҗтимагый (консультация) советлары төзелергә мөмкин. Аталган советлар Авыл жирлеге Башкарма комитеты структурасына керми. Аларда эшләү иҗтимагый башлангычларда гамәлгә ашырыла.

## **7. Хезмәт мөнәсәбәтләре**

7.1. Башкарма комитетта хезмәт итү Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә гамәлгә ашырыла торган муниципаль хезмәт булып тора. Башкарма комитетта муниципаль вазыйфаларда хезмәт итүче затлар муниципаль хезмәткәрләр булып тора.

7.2. Башкарма комитетның һәм хезмәткәрләренең (муниципаль хезмәткәрләренең һәм муниципаль хезмәткәр булып тормаучы техник хезмәткәрләренең) мөнәсәбәтләре хезмәт законнары, муниципаль хезмәт турында Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары белән җайга салына.

7.3. Башкарма комитетның һәм ведомство буйсынуындагы учреждениеләрнең һәм предприятиеләрнең җитәкчеләренең мөнәсәбәтләре хезмәт

законнары, граждан законнары, әлеге Нигезләмә, үзләре белән төзелә торган хезмәт шартнамәләре нигезендә жайга салына.

7.4. Башкарма комитет хезмәткәрләренә хезмәте өчен түләү законнарда һәм муниципаль хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

7.5. Башкарма комитет хезмәтне саклау буенча Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында каралган чараларны гамәлгә ашыра һәм законнарда билгеләнгәнчә җаваплы була.

## **8. Башкарма комитетның мөлкәте һәм финанс эшчәнлеге**

8.1. Башкарма комитет Авыл җирлеге бюджетында бу максатлар өчен каралган акча чикләрендә чыгымнар сметасына туры китереп, шулай ук законнарда тыелмаган башка чыганаclar хисабына да финанслана.

8.2. Башкарма комитетның финанс һәм икътисадый нигезен түбәндәгеләр тәшкил итә: Авыл җирлеге бюджетындагы акчалар, Башкарма комитет карамагына тапшырылган вазыйфаларны тәмин итү өчен булдырылган муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр, шулай ук идарә вазыйфаларын гамәлгә ашыру өчен Башкарма комитетка тапшырылган бүтән муниципаль мөлкәт.

## **9. Башкарма комитетны бетерү һәм үзгәртү**

9.1. Башкарма комитетны бетерү һәм үзгәртеп кору федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында һәм җирле үзидарә органнары норматив хокукый актларында каралган тәртиптә гамәлгә ашырыла.